

BEZMÎÂLEM VAKIF ÜNİVERSİTESİ KOLEKSİYONU

Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Koleksiyonu, Bezmiâlem Valide Sultan tarafından yaptırılmış olup 1845 yılında tamamlanan 12 Mart 1847’de hasta kabul ederek faaliyete geçen Gureba-yı Müslimin Hastanesi’nden kalma; muamelat (kayıt) defterleri, kitaplar, tıbbi malzeme, hat levhaları, belgeler, albüm, tablo, fotoğraflar ve muhtelif eşyadan oluşmaktadır. Gureba-yı Müslimin Hastanesi, Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi’ne dönüştükten sonra taşınabilir kültür varlıkları, tarihi hastane binasının (Rektörlük) giriş holünde sergilenmiştir (2010).

Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi, kuruluş ve yapılanma süreçlerini ve yerleşimini hızla tamamladıktan sonra Bezmiâlem Valide Sultan Kültürel Mirası Projesi hazırlıklarına başlamıştır. Genel Sekreter Dr. Zeynep Görmezoğlu Gökçen’in yürütücülüğünde, Rektör Prof. Dr. Rümeyza Kazancıoğlu’nun eş yürütücülüğünde, önce projenin amaçları ve hedef kitle belirlenmiştir. Projenin amaçları: Hem kurucu hem de en önemli vakıf kadın örneği olan Bezmiâlem Valide Sultan hakkında toplumsal bilinç oluşturmak ve gerçekleştirmiş olduğu vakıf hizmetleri ile İstanbul’un belleğini oluşturan değerlerin bilinirliğini sağlamak, Bezmiâlem Valide Sultan ve dönemine ait eserleri ve dijital görüntülerini tek bir çatı altında toplayarak, Bezmiâlem Valide Sultan’ın kültürel mirasını erişilebilir, sürdürülebilir hale getirmek. Bu amaçlar doğrultusunda ülkemizdeki arşiv, kütüphane ve müzelerde bulunan Bezmiâlem Valide Sultan’a ve dönemine ait; yazılı, basılı, sayısal ve görsel kaynakları toplayıp arşivlemek ve sayısal ortama aktarmak, yenilikçi yöntem-uygulamalar ve bilgi iletişim araçlarıyla, Bezmiâlem Valide Sultan’ın kültürel mirasını herkesin kullanımına açmaktır. Projenin hedef kitlesi; akademisyenler, lisans, yüksek lisans, doktora, ön lisans ve Erasmus öğrencileri, yerli ve yabancı araştırmacılar, ülke genelinde basılı ve yazılı kültür varlıklarının ve tarihi mirasın korunması, bilgi-belge yönetimi, arşivcilik, kütüphanecilik, müzecilik, Osmanlı ve Türk tarihi ile ilgili kamu ve özel kurum/ kuruluşlarında çalışan meslek grupları, Osmanlı ve Türk tarihi basta olmak üzere, tarih, kültür ve eğitim sektöründeki kişiler ve iş birliğinde olunan kurum ve kuruluşlardır.

Belirlenen amaçların aşamalarını yürütecek yetkinlikte idari, akademik ve teknik bir ekip oluşturularak, detaylı ve titiz bir çalışma sonucunda hazırlanan proje, İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA) tarafından desteklenmiş, Vakıflar İstanbul 1. Bölge Müdürlüğü ortaklığı ile Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Rektörlüğü tarafından yürütülmüştür (1 Ekim 2018-31 Mart 2020). Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Koleksiyonu Kataloğu, “Bezmiâlem Valide Sultan Kültürel Mirası” projesi kapsamında yazılmıştır. Katalog çalışmaları koleksiyondaki eserlerin

detaylıca kayıt altına alınmasıyla başlamış fotoğraf çekimleri ile devam etmiştir. Bu arada Proje yürütücüsü Genel Sekreter Dr. Zeynep Görmezoğlu Gökçen'in üstün çabaları sonunda Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi'nde bulunan Gureba-yı Müslimin Hastanesi'nin 1856-1926 yıllarına ait 59 muamelat (kayıt) defteri Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi'ne devredilmiştir. Bu defterler ve Gureba-yı Müslimin Hastanesi'nin 1913 yılında kurulan kütüphanesinden kalan kitaplar ölçölüp kayda alınarak sayısallaştırılmıştır. Rektörlük binasının giriş holünde sergilenmekte olan diğer tarihi varlıkların da ölçüleri alınarak kayıt numaraları verilip fotoğrafları çekilmiştir.

Hat eserlerinin ve çorba/yemek kazanlarının konservasyonu İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Taşınabilir Kültür Varlıkları ve Onarımı Bölümü tarafından gerçekleştirilmiştir. Koleksiyon envanteri hazırlandıktan sonra, envanteri oluşturulan eserleri tescil ettirmek amacıyla Kültür Bakanlığı'na başvurulmuştur. Fizibilite çalışmaları sonucunda, koleksiyon envanter listesi oluşturulmuştur. Akabinde, bu konu ile ilgilenen yetkili müze olarak tayin edilen Türk İslâm Eserleri Müzesi ile görüşmeler ve toplantılar yapılmıştır. Görüşmeler neticesinde başvuru süreçlerimizin sağlıklı değerlendirilmesi açısından yetkili müzeden ilgili kişiler sergi alanımızı gezerek eserleri yerinde incelemişlerdir. Bu çalışmalar tamamlanınca Koleksiyonerlik Belgesi başvurusu için koleksiyon defterleri ve diğer belgeler hazırlanıp Kültür Bakanlığı'na sunulmuştur. Onay sürecinin ardından Koleksiyonerlik Belgesi ve koleksiyon defterleri teslim alınmıştır. Teslim alınan defterler kontrol edilmek üzere, Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Koleksiyonu'na yetkili müze olarak tayin edilen Türk İslâm Eserleri Müzesi'ne teslim edilmiştir. Yetkili müze uzmanları, 31 Aralık 2019'da koleksiyon defterlerini kontrol edip sergi alanını teftiş ettikten sonra bir problem olmadığını bildirmişlerdir. Koleksiyonda kayıtlı eserler, Bezmiâlem Valide Sultan Kültürel Mirası projesi kapsamında yenilenen Rektörlük giriş holünde "*Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Koleksiyonu Sergisi*" adıyla sergilenmektedir.

Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Koleksiyonu, İSTKA projesi kapsamında Prof. Dr. Nuran Yıldırım ve Öğr. Gör. Özlem Yalçinkaya tarafından “*Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Koleksiyonu Kataloğu*” adıyla kitap haline getirilerek, Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi tarafından yayınlanmıştır.

Yıldırım N., Yalçinkaya Ö., (2020). Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Koleksiyonu Kataloğu. İstanbul: Bezmiâlem Vakıf Üniversitesi Yayınları.

